

Bibliografie

Časopis pro pěstování matematiky a fyziky, Vol. 51 (1922), No. 3, 213--217

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/123211>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1922

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

dobnosti jednoduchými i klassickými úlohami k obecným formulacím Laplaceova podání Bernoulliho věty, k Poincarého dukazu zobecněného Gaussova zákona chyb, k větám Markovovým a Čebyševovým a dokonce k několika poznámkám o Misesových pracích z roku 1919; tyto poznámky nemohou vystihnouti ovšem úplně přesně podstatu těžkých prací Misesových. Knižka končí řadou úloh o geometrických pravděpodobnostech a dvěma dodatky. Charakteristickým znakem knihy jest zájem autorův o filosofickou a logickou stránku počtu a mimo to užívání symbolických algoritmů v neobvyklém rozsahu; nepopiratelná výhoda tohoto postupu jest ovšem z velké části vyvážena ztrátou místa, jehož vyžaduje odvození pravidel pro počítání se symboly, pro něž zavádí autor nové a někdy snad složité znaky. Je samozřejmé, že v malé úvodní učebnici, určené hlavně pro prvou informaci, nemohl vždy vyhovět autor požadavkům přesnosti a úplnosti. Pres to splní kniha doista úkol, který jí autor klade, a získá této důležité, zajímavé a rychle se vyvíjející disciplíně také u nás nové přátele.

Pro případ nového vydání knihy dovoluji si vysloviti přání po některých změnách, jsa si plně vědom jich subjektivnosti. Poznámka na str. 9. o problému tří skříněk je založena na kritice Czuberově, která však obsahuje sama chybný závěr. Pod názvem „věta Bernoulliho“ podává autor elementární větu o největší pravděpodobnosti, která jest v Bernoulliho „Ars conjectandi“ pouhou větou pro pomocnou rozřešení hlavního problému. Bernoulli však vyslovil ve IV. kap. přesně a dokázal v V. kap. korektně, třeba nepřehlednými kombinatorickými prostředky, větu, že pomer mezi počty případů plynoucích z opakovaných pokusu lze uzavřítí mezi dvě meze, které lze při dostatečně velikém počtu pokusu libovolně přiblížiti. Tuto větu lze nazvati právem poučkou Bernoulliho. Jedinou výhodou Laplaceova podání oproti tomuto elementárnímu odvození, jímž zabýval se B. podle svého vlastního tvrzení po 20 let, jest jednoduchý a přehledný analytický výraz, dovolující určití přiblížení. Neshodoval bych se dále se zálibou autorovou pro pojem „riská“, pojem to definovatelný jen libovolně a málo plodný. Pojmu toho užívá ovšem též Markov a jiní. Na str. 86. bude dobře vložití několik vět o řešení rovnic diferencních, jich znalost nelze u čtenářů předpokládati. Větu Poissonovu v analytické formulaci nelze odvoditi způsobem naznačeným na str. 74. z vět Čebyševových, nýbrž na př. dukazem věty o mezí hodnotě pravděpodobnosti (na př. Markovova učebnice v německém překladě na str. 67—81, 259—271). Ve větě o sčítání symbolů $\binom{n}{k}$ (str. 12.) schází podměnka, že musí jednati se o zjevy vzájemně se vylučující; za to nemá tam býti „ze stejné možných“. Paragrafy 11. a 12. patří spíše do oddílu I.

Dr. E. Schoenbaum.

BIBLIOGRAFIE.

- Bydžovský B.: Aritmetika pro IV.—VII. tř. šk. střed. Díl druhý. 2. v. 1921. 160, obr. Kč 18.—.
- Dittrich A.: O principu relativnosti nové teorii světa, 4-rozměrna. (Bez matematiky.) 1922. 68, obr. Kč 8.—.
- Havlíček V.: Příklady k přípravě na přijímací zkoušku z počtů a měřictví do vyšší st. šk. průmysl. a předpisy o přijímání žáků do těchto škol. 1922. 31. Kč 6.—.
- Horký J.: Elektrotechnický československý almanach 1921. Roč. I. 1921. 277 + 75.
- Tmlauf J.: Gumotisk. 1921. 50. Kč 6.—.
- Kuchynka M.—Havelka J.: Sbíрка početních příkladů z paměti pro šk. měř., střed. a úst. učit. 1922. 112. Kč 14.—.
- Nachtikal F.: Princip relativity. 1921. 118. Kč 18.—.

- Petřík J.: Základy nižší geodesie. 3. v. 1921. 176, tab. Kč 38.—
 Staněk R.: Rady. Výklad, úplné řešení a výsledky. 63. Kč 12.—
 Vávra L.: Stavební mechanika. I. 1921. 539, obr. Kč 121.—
 Vymazal F.: Základy algebry snadno a rychle. 2. v. 1921. 37. Kč 3.—
-
- Alembert J. d.: Traité de dynamique. 2 vol. VIII, 102, 188. fr 6.—
 Ampère: Mémoire sur l'électromagnétisme et l'électrodynamique. XIV, 112. fr 3.—
 Baldit A.: Etudes élémentaires de météorologie pratique. IX, 348. fr 15.—
 Bauer E.: La Théorie de Bohr, la Constitution de l'atome et la Classification périodique des éléments. 54. fr 4.50.
 Beghin H.: Statique et dynamique, T. II. fr 6.—
 Bencker H.: Introduction à l'examen des compas gyroscopiques. 85. fr 6.—
 Bouthillon L.: La théorie et la pratique des radiocommunications. T. II. fr 36.—
 Cech E.: Sur les surfaces dont toutes les courbes de segre sont planes. 35.
 Dubroca M.: Au sujet de la théorie de la relativité restreinte. I. 76. fr 6.—
 Dupont P.: La notion du temps d'après Einstein. 54. fr 3.50.
 Duroquier F.: La T. S. F. des amateurs. 307. obr. fr 10.—
 Eisenmenger G.: La physique. Son rôle et ses phénomènes dans la vie quotidienne. 368. fr 9.—
 Fabry Ch.: Eléments d'électricité. fr 6.—
 Ferroux G.: Mécanique générale. III. fr 25.—
 Franck M.: La loi de Newton est la loi unique. 158. fr 12.50.
 Gutton C.: Télégraphie et téléphonie sans fil. fr 6.—
 Haag J.: Cours de mathématiques spéciales. II. Géométrie analytique. VII, 662. fr 65.—
 Humbert P.: Introduction à l'étude des fonctions elliptiques à l'usage des étudiants des Facultés. 40. fr. 3.—
 Jovici A.: Cours d'électrotechnique. I. 482. fr 30.—
 Moreaux: Petit formulaire mathématique. 96. fr 5.—
 Pacotte J.: La physique théorique nouvelle. VIII, 182. fr 12.—
 Pécheux H.: Traité d'électricité industrielle. I. Courants continus. 850. fr 58.—. II. Cour. alternatifs. 400. fr 25.—
 Rougier L.: La matière et l'énergie. XI, 112. fr 9.50.
 Roy L.: Cours de mécanique. I. VI, 260. fr 25.—. II. IV, 216. fr 30.—
 Sémeray E. M.: Leçons élémentaires sur la gravitation. 97. fr 7.—
 Vierendeel A.: Introduction à la mécanique rationnelle. 181. fr 18.—
 Villey J.: Physique élémentaire et théories modernes. I. Molecules et atomes. X, 198. fr 15.—
-
- Campbell N. R.: Modern Electrical Theory. Ch. XV. Series spectra. 110. sh 10 6.
 Gray A.: Absolute Measurements in Electricity and Magnetism. 2nd ed. sh 42.
 Hardy G. H.: A course of Pure Mathematics. 3rd ed. 445. sh 15.
 Heath T.: A History of Greek Mathematics. 2 vols. sh 50.
 Kramer J. B.: Radiations from Slow-Radium. 105. sh 12 6.
 Lamb C. G.: Alternating Currents. sh 7 6.
 Richardson O. W.: The Emission of Electricity from Hot Bodies. 2nd ed. 328. sh 16.—
 Roget S. R.: A first Book of Applied Electricity. 150. sh 2/6.

- Velíšek J.: An experimental contribution to the problem of turbulent or hydraulic flow of liquids. 1922. 17 st.
- White W.: Questions and Solutions in Magnetism and Electricity. 108. sh 2/6.
- *
- Abhandlungen aus d. Aerodynamischen Institut an d. Technischen Hochschule Aachen. Lfg. 1. 1921. 66 S. M 15.—.
- Arrhenius S.: Das Werden d. Welten (= Die Vorstellung vom Weltgebäude im Wandel d. Zeiten). 7. vyd. 1921. XII, 206. M 30.—.
- Bavink B.: Grundriss d. neueren Atomistik. VI. 130. M 37.—.
- Becker W.: Die Relativitätstheorie. 1921. 96. M 6.—.
- Bieberbach L.: Funktionentheorie. IV. 113. M 24.—.
- Blaschke W.: Vorlesungen über Differentialgeometrie u. geometrische Grundlagen von Einsteins Relativitätstheorie. 1. Elementare Differentialgeometrie. 1921. X, 230. M 81.—.
- Bölsche W.: Von Sonnen u. Sonnenstäubchen. Kosmische Wanderungen. VIII. 446. M 35.—.
- Bortisch H.: Die Relativitätstheorie u. ihre Beziehung zur christlichen Weltanschauung. 1921. 78. M 750.—.
- Bürgel B. H.: Vom Arbeiter zum Astronom. Die Lebensgeschichte eines Arbeiters. 3. v. 1921. 142. M 11.25.—.
- Dessau B.: Lehrbuch d. Physik. Prel. z ital. 1. Mechanik, Akustik, Wärmelehre. VIII. 667. M 190.—.
- Donath A.: Lehrbuch d. Mechanik in element. Darstellung für techn. Mittelschulen etc. 2. v. VIII. 615. M 60.—.
- Dziobek O.: Lehrbuch d. analytischen Geometrie. 1921. T. 2. A. G. d. Raumes. 2. v. VIII. 316. M 30.—.
- Astronomische Ephemeriden. Nach d. Raphaels astron. ephemeris v. K. Brandler-Pracht. 16. M 550.—.
- Föppl A.: Vorlesungen über technische Mechanik. Bd. 5. Die wichtigsten Lehren d. höheren Elastizitätstheorie. 4. v. XII. 372. M 120.—.
- Bd. 6. D. w. L. d. h. Dynamik. 3. nezm. v. XII. 491. M 84.—.
- Graff K.: Astrophysik. 3. zprac. vyd. J. Scheiner, Populäre Astrophysik. VIII. 459. M 115.—.
- Hayn F.: Die Plejaden. 1921. 56. M 10.—.
- Heiberger J. L.: Exakte Wissenschaften (Einleitung in d. Altertumswissenschaft Bd 2. H. 5.). 41. M 15.—.
- Heiland F.: Sammlung von Aufgaben aus d. ebenen u. sphär. Trigonometrie (S. Götschen 848). 152. M 12.—.
- Hilbert D.: Grundlagen d. Geometrie. 5. v. VI. 265. M 60.—.
- Junker F.: Repetitorium u. Aufgabensammlung zur Integralrechnung. 3. v. (S. Götschen 147.) 135. M 12.—.
- Astronomischer Kalender f. 1922. (Universitäts-Sternwarte zu Wien.) IV. 138. M 40.—.
- Kaluza T.: Zum Unitätsproblem d. Physik. 1921. 7. M 2.—.
- Kirchberger P.: Was kann man ohne Mathematik von der Relativitätstheorie verstehen? 3. v. VII. 95. M 12.—.
- Ostwald's Klassiker der exakten Wissenschaften: 71. Abel, Untersuchungen über eine Reihe. 46. M 10.—. 201. Archimedes, Über Spiralen. 71. M 24.—. 8. Avogadro, Versuch einer Methode, die Massen d. Elementarmolekeln... zu bestimmen. 50. M 12.—. 99. Clausius, über d. bewegende Kraft d. Wärme etc. 55. M 13.—. 13. Coulomb, Vier Abhandlungen über d. Elektrizität u. d. Magnetismus. 89. M 19.—. 3. Dalton u. Wollaston, Die Grundlagen d. Atomtheorie. 30. M 750. 197. Desargues, Erster Entwurf e. Versuchs über d. Ergebnisse d. Zusammentreffens e. Kegels mit e. Ebene. 87. M 30.—. 199. Einstein, Untersuchungen über d. Theorie d. Brownschen Bewegung. 72. M 20.—. 25. Galilei,

- Unterredungen u. mathem. Demonstrationen über d. Mechanik u. d. Fallgesetze. 65. M 14.— 5. Gauss, Allgemeine Flächentheorie. 64. M 12.— 124. Helmholtz, Abhandlungen zur Thermodynamik. 84. M 18. 148. Hering, Über d. Gedächtnis als e. allgem. Funktion d. organisierten Materie. 21. M 6.— 196. Rydberg, Untersuchungen über d. Beschaffenheit d. Emissionsspektren d. chem. Elemente. XV, 214. M 60.— 17. Stäckel, Abhandlungen über Variations-Rechnung (Lagrange, Legendre, Jacobi). T. 2. 110. M 24.—
- Klima-Atlas von Deutschland. Preuss. Meteorol. Institut. 1921. VIII, 40, M 150.—
- Kramer G.: Ein Ausblick ins Weltall. 1921. 8. M —.60.
- Kuhlbrodt E.: Klimatologie u. Meteorologie von Mazedonien. 1920. 61. M 22.—
- Kumbruch H.: Messung strömender Luft mittels Staugeräten. 1921. 92. M 28.—
- Lecher E.: Lehrbuch d. Physik für Mediziner, Biologen u. Psychologen. 4. zlepis. vyd. 1921. VIII, 440. M 72.
- Liebmann H.: Hyperbolische Raumgeometrie u. geodätische Abbildungen d. hyperbolischen Ebene. 1921. 17. M 1.—
- Lietzmann H.: Anleitung zur Himmelsbeobachtung mit kleinen Fernrohren. IV, 60. M 18.—
- Lietzmann W.: Lustiges u. Merkwürdiges von Zahlen u. Formen. 187. M 30.—
- Lindow M.: Differentialgleichungen unter Berücks. u. prakt. Anwendung in d. Technik. 1921. 106. ANuG. 589. M 12.—
- Lorentz H. A.: Lehrbuch d. Differential- u. Integralrechnung nebst e. Einf. in andere Teile d. Math. Pfl. G. C. Schmidt. 4. v. V, 602. M 115.—
- Lorentz-Einstein-Minkowski: Das Relativitätsprinzip. 4. rozmož. vyd. IV, 159. M 48.—
- Mahler G.: Ebene Geometrie. 4. v. (S. Göschen 41.) 166. M 12.
- Mises R.: Naturwissenschaft u. Technik d. Gegenwart. II, 32. M 8.—
- Nernst W.: Das Weltgebäude im Lichte d. neueren Forschung. 1921. IV, 63. M 12.—
- Newcomb S.: Astronomie für jedermann. 4. přeprac. v. R. Schorr, K. Graff. VIII, 409. M 42.—
- Ostwald W.: Die Farbenfibel. 7. v. VII, 46. M 35.—
—: Die Grundlagen d. messenden Farb- lehre. 1921. 24. M 8.—
—: Die Harmonie d. Formen. XI, 117. M 35.—
- Ostwald W. -Luther R.: Hand- u. Hilfsbuch zur Ausführung physiko-chemischer Messungen. 3. v. XVI, 573. M 80.—
- Pascal E.: Repertorium d. höheren Mathematik. 2. v. Bd. 2. H. 2. Raumgeometrie. XII, 600. M 96.—
- Pirani M.: Graphische Darstellung in Wissenschaft u. Technik. (S. Göschen 728.) 126. M 12.—
- Podestá H.: Physiologische Farbenlehre. XII, 274. M 50.—
- Pringsheim A.: Elementare Funktionentheorie u. komplexe Integration. 1921. Nachtr. 4. M 1.—
- Schips M.: Mathematik u. Biologie. 50. M 6.—
- Schmehlik R.: Die Anwendung d. Mikroskops. Mikroskopie. Mikroprojektion. Mikrophotographie. III, 110. M 24.—
- Schottky F.: Die Produktausdrücke d. E-Funktionen. 1921. 22. M 4.—
- Schworetzky G.: Welttäter u. Weltall. III, 96. M 10.—
- Sirius-Kalender. Kl. astron. Jahrb. 1922. 62. M 20.—
- Sternbüchlein v. R. Henseling. 79. M 9.60.
- Tannery J.: Elemente d. Mathematik. 2. v. anast. 1921. XII, 339. M 42.—

- Thirring H.: Die Idee d. Relativitätstheorie. 1921. IV, 170. M 24 .
- Weinhold A. F.: Physikalische Demonstrationen. Anleitung zum Experimentieren im Unterricht an höh. Schul- u. techn. Lehranst. 6. rozn. vyd. 1921. XI, 1022. M 210. .
- Weiser M.: Das Atom (gemeinverstl.). 61. M 8,50.
- Werkmeister P.: Vermessungskund. 1. Stückvermessung u. Nivellieren. 3. v. (S. Göschen 468.). 176. M 12.—.
- Wilsing J.-Scheiner J.: Spektralphotometrische Messungen an Gesteinen, am Mond, Mars u. Jupiter. 1921 71. M 25. .
- Zacharias J.: Verborgene Gewalten im Weltgeschehen. Eine neue Raum-Kraft-Lehre. 91. M 12.—.
- Ziegler K.-Oppenheim S.: Weltuntergang in Sage u. Wissenschaft. 1921. A Nu G. 720. 122. M 8,80.
- Zimmermann H.: Der Einfluss u. Vorzustandes auf d. Knicken gerader Stäbe. 1921. 15. M 2.—.
- : Die Knickfestigkeit von Stäben mit elastischer Einspannung. 1921. 16. M 2.—.
- Zipler G.: Untersuchung über d. Abhängigkeit d. Extinktion d. Fixsternlichtes von d. Spektralklasse. 1921. 51. M 25.—.

Veškeré knihy zde uvedené i jiné (u nichž ráče udati přesný titul a nakladatele) dodá za originálních podmínek knihkupectví Jednoty. Ceny v M kolísají vzhledem k valutárním a drahotním přírůzkám, jež firmy německé nestějí účtují.

ZPRÁVY.

Zprávy z výboru Jednoty. Místopředseda prof. Petřa zahájiv schůzi výborovou dne 24. ledna oznámil těžkou ztrátu, která Jednotu stihla úmrtím jejího protektora a předsedy, prof. dr. Čenka Strouhala. Věnoval mu vřelou posmrtnou vzpomínku a ocenil v hlavních rysech jeho význam pro českou vědu fyzikální a Jednotu. K uctění památky Strouhalovy věnováno 5000 Kč; o upotřebení těchto peněz bude rozhodnuto později. Na pohřbu dne 26. ledna, jenž se vykonal za přítomnosti ministra školství a národní osvěty dr. V. Šrobára a za hojně účasti členstva, promluvil za Jednotu prof. dr. Fr. Nušl, za odbor brněnský rektor techniky prof. dr. Vl. Novák.

Ve schůzi dne 14. března usneseno, aby na paměť zemřelých významných členů Jednoty byla konána v neděli dne 30. dubna 1922 o 10. hod. slavnostní schůze ve velké posluchárně fyzikálního ústavu university Karlovy s tímto programem: Úvodní slovo přednese místopředseda. Vzpomínku na prof. Kučeru prosloví prof. Závěška, na prof. Jarolímka prof. Procházka, na prof. Strouhala prof. Posejpal; za brněnský odbor promluví prof. Novák. Doslovem místopředsedovým bude smuteční slavnost skončena. Pozvání jest přiloženo k tomuto číslu Časopisu.

Téhož dne po slavnosti bude provedena volba nového předsedy o mimofádně valné schůzi.

Jednota stala se zakládajícím členem místního odboru Matice Slovenské s příspěvkem 1000 Kč jednou pro vždy. Povoleny podpory na účely školské a kulturní.